

Ataerkilliğin Saharasya'da Ortaya Çıkması ve Yayılması, MÖ 4000'ler :

İnsan Davranışı'nın , İklim Bağlantılı Olarak Dünya Çapında Değişimini Gösteren Bulgular*

James DeMeo, Ph.D.**

* Daha Önce Yayınlandığı yer: Kyoto Review 23: 19-38, Spring 1990 (Japan) ; Emotion 10, 1991 (Germany); World Futures: The Journal of General Evolution, 30: 247-271, 1991; ve Pulse of the Planet 3:3-16, 1991. Dr. DeMeo'nun konu üzerinde daha geniş sunumunu içeren kitap : [Saharasya: The 4000 BCE Origins of Child Abuse, Sex-Repression, Warfare and Social Violence, In the Deserts of the Old World](#), Natural Energy Works, 1991.

** Yönetici, Orgone Biophysical Research Lab., PO Box 1148 Ashland, Oregon 97520 USA, Tel-Fax: 541-552-0118, demeo@mind.net

Bu yayındaki bütün metin ve grafiklerin her hakkı mahfuzdur Copyrighted © 2000 ve yazarın izni alınmadan çoğaltılamaz ve başka yerde kullanılamaz.

Saharasya hakkında daha fazla bilgi için:

[Saharasya: Çocuk İstismarının, Cinsel Baskının, Savaşın, ve Sosyal Şiddetin Eski Dünyanın Cöllerinde MÖ 4000'ler Öncesine Uzanan Kaynağı](#), James DeMeo, Ph.D. 454 sayfa, 100'den fazla harita ve çizim, kapsamlı bibliyografya ve endeksle birlikte.

["Saharasya Üzerinde Güncelleme"](#), James DeMeo, Ph.D. -- tarihöncesi arkeolojide savaşın ve sosyal şiddetin kanıtları hakkında güncellenmiş bir tartışma (MÖ.4000 ve öncesi) . Tüm makaleyi şimdi "[Gezegeğin Nabzı #5](#)." te bulabilirsiniz

[Saharasya hakkında Basın Açıklaması](#)

ÖZET

Ana-çocuk ve kadın-erkek bağıni engelleyen, baskıcı, acı verici, travma yapıcı, şiddet dolu, ve kişilik zırlı ataerkil davranış biçimi ve sosyal kurumlarının küresel coğrafi dağılım kalıpları, geçimini ilkel biçimlerde kendi kaynakları ile sağlayan 1170 kültürün antropolojik verileriyle sistematik bir analiz içersinde geliştirildi ve ilişkilendirildi. Davranış verileri haritalandırıldığında, benim Saharasya adını verdiğim, Kuzey Afrika, Yakın Doğu, ve Orta Asya'yı kapsayan aşırı kurak kuşağın, dünyada ataerkil davranış kalıplarının ve sosyal kurumlarının bölgesel olarak en şiddetlisine sahip olduğu görüldü. Saharasya'dan en uzakta bulunan Okyanusya ve Yeni Dünya'daki bölgelerin ise, ana-çocuk ve kadın-erkek bağıni destekleyen ve koruyan, en sevecen, kişilik zırlı, anaerkil davranış kalıplarına sahip olduğu

görüldü. Arkeolojik ve tarihi verilerin sistematik olarak incelenmesi, ataerkilliğin ilk önce MÖ 4000 sonrasında, yağışlı bir sistemden, kurak çöl koşullarına geçiş sırasında ortaya çıktığını gösterdi. Ataerkilliğin Saharasya dışında daha sonraki ortaya çıkışını anlamak için, ataerkil halkların, Saharasya'daki ilk vatanlarından , dışarıya göç edişleri ve yerleşimleri incelendi.. Saharasya'daki kurak koşulların ortaya çıkmasından önce, anaerkillik üzerine bulgular çok yaygındır, ataerkillik hakkında da neredeyse hiç bulgu yoktur. Anaerkilliğin, insanlığın en eski, orijinal ve doğal davranış ve toplumsal örgütlenme şekli olduğu, buna karşın ataerkilliğin, travma yaratıcı toplumsal kurumlarla desteklenip sürdürülerek, ilk önce ağır çöl koşulları, açlık, ve zorlanmış göç baskısı altında Saharasya'nın Homo Sapiensleri arasında geliştiği öne sürülmektedir. Wilhelm Reich'ın fizyolojik içgörüsü, ataerkil (kişilik zırlı, şiddete eğilimli) davranışın yapısını, ve ilk travma geçtikten çok sonraları bile nasıl devam ettiğini anlamamızı sağlamaktadır.

GİRİŞ

Şu anki çalışma, benim doktora tezimi oluşturan ve yedi sene boyunca, insan davranışının küresel ve bölgesel değişimi ve buna bağlı toplumsal-çevresel faktörlerin kanıtları ve sonuçlarını özetleyen çalışmamdır. (DeMeo 1985, 1986, 1987). Bu araştırmada, şiddet ve savaşla bağlantılı olan, travma yapıcı ve baskıcı tavırlar, davranışlar, toplumsal adetler ve kurumlar örüntüsü üzerinde durdum. Çalışmam, çocukların ve ergenlerin biyolojik ihtiyaçları üzerindeki klinik ve kültürler-arası gözlemlerle, ve çeşitli toplumsal kurumların ve sert tabiat koşullarının bu ihtiyaçlar üzerindeki olumsuz, yıpratıcı etkisi, ve bu baskı ve yıpratmanın davranışsal sonuçları ile devam etti.

Burada sunulduğu gibi, insan davranışına coğrafi yaklaşım, en eski geçmişimizin, daha önce mümkün olmadığı şekilde yeniden oluşturulmasına izin vermiştir. Travma yaratıcı ve baskıcı kurumlar ile yıkıcı saldırganlığın ve savaşın nedensel bağlantısı doğrulanmış; bu da çok eski zamanlarda, dünya çapında savaşın, erkek egemenliğinin, ve yıkıcı saldırganlığın ya hiç olmadığı , ya da en düşük düzeylerde olduğu daha barışçı koşulların hüküm sürdüğü dönemlerin olduğu savını güçlendirmiştir. Bundan da fazlası, dünyada insan kültürünün ilk defa barışçı, demokratik, eşitlikçi şartlardan,- şiddet içeren, savaşçı, despotça şartlara geçtiği yer ve zamanları tam olarak tespit etmek mümkün hale gelmiştir.

Bu çalışmalar, ancak yeni tamamlanan paleo-iklimsel ve arkeolojik saha araştırmaları, ve dünya çevresindeki yüzler ve binlerle ifade edilen geniş antropolojik kültürel verilerin elde edilebilir olması ile mümkün olmuştur. Yine yeni bir icat olan bilgisayar, başka türlü bir ömür boyu sürececek küresel davranış haritalarının bir kaç yıl içersinde tamamlanmasına ve sözü edilen tür bilgiye kolay erişimi mümkün kılmıştır. Benim bu sorulara yaklaşımım da, insan davranışının ve toplumsal kurumlarının ilk sistematik kökenli, küresel coğrafi incelemesini oluşturmuş, daha önce gözlemlenmemiş ama kesin çizgili küresel davranış kalıplarını ortaya çıkarmıştır. Buluşlarının özünü uzaysal olarak gösteren bu haritaları sunmadan önce sırada, ilgi değişkenleri ile ilgili bazı tartışmalar ve haritaların ardındaki savlar var.

Anaerkil karşısında Ataerkil Kültür:

Şiddetin Çocukluk Travmalarında ve Cinsel Baskıdaki Kökleri

Araştırmam, başlangıçta, erken çocukluk travmalarının ve cinsel baskılarla ilgili toplumsal faktörlerin, Wilhelm Reich'in cinsel-ekonomi teorisinin (1935, 1942, 1945, 1947, 1949, 1953, 1967, 1983) bir sınaması olarak, küresel coğrafi analizini yapmaktı. Psikoanalizden gelişen Reich'in teorisi, Homo Sapiens türünün yıkıcı saldırganlığını ve sadistik şiddetini; solunumun, duygu ifadesinin ve zevk amaçlı güdülerin travmadan etkilenmiş kronik engellenmesinden kaynaklanan anormal bir durum olarak kabul etti. Bu görüş açısına göre, engelleme, ana-çocuk ve erkek-kadın bağı ile bilinçli ya da bilinç-dışı ilgi kuran ve bunları bozan, acılı ve zevk-engelleyici törenlerle birey içersinde kronik hale getirilir. Bu "tören" ve "kurumlar" hem yalnız kendi kendine yetebilen "ilkel" toplumlarda hem de teknolojik olarak gelişmiş "medeni" toplumlarda mevcuttur. Bazı örnekleri: yeni-doğanlara ve çocuklara çeşitli araçlarla, bilinçdışı veya rasyonelize edilmiş acı verilmesi; yeni-doğanın anneden ayrılarak izole edilmesi, ağlamaya aldırış etmeme, bebeği üzme, hareketsiz hale getirme, saat-başı kundaklama, meme vermeme, ve süttten erken kesme, çocuğun genellikle cinsel organları olarak etini kesme, travmaya neden olacak şekilde tuvalet eğitimi, ve maddi cezalar ve tehditlerle korkutarak sessiz, meraksız, ve uysal olmasını isteme gibi. Diğer toplumsal kurumlar çocuğun gelişen cinselliğini kontrol etmeye ve ezmeye çalışır, örnek olarak ataerkil Tanrıya tapan her toplumda olduğu gibi kızlarda bekaret tabusu, ve ceza ile suç duygusu destekli zorla evlendirme gibi. Bu cezalandırma ve sınırlandırmaların çoğunluğu kızların payına düşer, ama erkekler de büyük ölçüde etkilenirler. Çocuk ve gençlerden beklenen, acıya dayanıklılık, duyguları bastırma, hayatı etkileyen temel kararlarda genellikle erkek olan daha yaşlı bir otorite figürüne sorgusuz boyun eğme gibi, şeyler daha sonra yetişkinlik boyunca da davranışları etkileyebilir. Baskıcı kurumlar söz konusu toplumdaki ortalama birey tarafından acı-verici, zevk-engelleyici veya hayatı tehdit edici sonuçlarına bakılmaksızın desteklenir ve savunulurken, düşüncesizce "iyi" ve "karakter geliştirici" tecrübeler olarak ve "geleneğin bir parçası" olarak algılanır. Ne var ki, bu kadar gelişmiş acı verici ve baskıcı toplumsal kurumlar ağından, öyle sanılmaktadır ki, kendilerini ister çok açık bir biçimde ifade ederek olsun, ister maskelenmiş ve bilinçaltı davranışlarla olsun, insan davranışının nörotik, psikotik, kendini yıkıcı ve sadistik bileşenleri ortaya çıkmaktadır.

Reich'in cinsel-ekonomi görüşü açısına göre, gelişen bireyde, yaşadığı acı verici travmanın şiddetine göre kronik bir kişilik ve kas zırhı oluşmaktadır. Normalde tam solumaya, duygusal ifadeye, ve orgazm sırasında cinsel boşalmaya yol açan biyofiziksel süreçler, bu zırh tarafından kronik olarak az ya da çok bloke edilerek, sıkışmış ve boşalamamış duygusal ve cinsel (biyoenerjik) gerilimin birikmesine yol açar. İç gerilimin boşalamamış bu deposu genellikle organizmayı bilinçdışı, kendini-yıkıcı, ve/veya sadist bir şekilde davranmaya iter. (Reich 1942, 1949). Yukarıdaki bu süreçler yalnızca ve yalnızca insanın temel biyolojik ihtiyaçlarını ve güdülerini rasyonel olmayan bir şekilde "kültür"ün isteklerine göre şekillendirmeye yönelik girişimler sonucunda gerçekleşir. Bir bebeğe meme verilmemesi, bir çocuğun tuvalet yapması nedeniyle veya cinselliğini ifade etmesi nedeniyle dövülmesi, veya genç kızların zorla yaşlı erkeklerle evlendirilmesi (çocuk evlilikleri, başlık parası gibi) bunlara örneklerdir.

Acı-verici ve zevk-yasaklayıcı tören ve kurumlar, geçmişteki ve günümüzdeki toplumların çoğunda (ama hiçbir şekilde hepsinde değil) varolmuştur. Örneğin, bilinçli ya da başka şekillerde çocuklara acı vermeyen, onların cinsel ilgilerini baskı altına almayan kültürler vardır (azınlık olmakla birlikte) Büyük merak uyandıracak şekilde bunlar aynı zamanda

sağlam tek-eşli evliliklerin ve samimi, arkadaşça sosyal ilişkilerin varolduğu şiddetten uzak toplumlardır.

İlk olarak bu tür toplumlara, Malinowski (1927, 1932), Freud'un biyolojik ve evrensel olduğunu iddia ettiği Oedipal komplekse ve çocuklarda cinselliğin gelişmemişliğine, bir çürütme olarak işaret etti. Reich (1935) cinsel baskı ve hastalıklı davranış ile ilgili buluşlarına Trobriand toplumundaki şartların tanıklık ettiğini iddia etti. Diğer toplumların da benzer etnografik tanımları yapılmıştır (Elwin 1947, 1968; Hallet & Relle 1973; Turnbull 1961). Prescott'un (1975) ve benim (DeMeo 1986, s..114-120) küresel kültürler-arası çalışmalarımız bu sonuçları teyit etmiştir: Bebek ve çocuklarına travma yaşatan ve acı veren, daha sonra ergenlerinin cinsel isteklerini ve duygusal olarak kendilerini ifade etmelerini baskı altına alan toplumlar her zaman nörotik, yıkıcı , şiddet içeren bir davranış spektrumu sergilerler. Bunun karşısında da, bebek ve çocuklarına şefkatle ve hassas incelikle yaklaşan, ergenlerin kendilerini ifade etmelerini ve cinsel isteklerini olumlu değerlendiren toplumlar, maddi olarak sağlıklı ve şiddetten uzaktırlar. Gerçekten de, kültürler-arası çalışma, gençlerini travmatize edip baskı altına almayan, ama şiddet eğilimli bir toplumun var olmadığını ve olamayacağını da göstermiştir.

Küresel tarihi literatürün sistematik olarak incelenmesi farklı savaş eğilimli, otoriter ve despotik merkezi devletlerin tariflerinde, çocukluk travmaları, cinsel baskı, erkekegemenliği, ve aile içi şiddet arasındaki yukarıda sözü edilen bağları teyit etmiştir (DeMeo 1985, Chapters 6 & 7 of 1986) (1). Benzer tarihi verilerden Taylor, (1953) çeşitli toplumlarda insan davranışının iki yönlü şemasını geliştirmiştir. Taylor'un terminolojisini kullanarak ve şemasını cinsel-ekonomik buluşlara göre genişleterek, bu tür şiddet eğilimli, baskıcı toplumlar ataerkil diye adlandırılır, ve kurumları ile her bakımdan ana-çocuk ve kadın-erkek bağını destekleyen ve geliştiren anaerkil kültürlerden ayrılırlar(2). Tablo 1, aşırı anaerkil ve ataerkil durumlar arasındaki çelişkiyi göstermektedir.

Tablo 1: DAVRANIŞ, TAVIR VE KALIPLARIN İKİ YÜZÜ

Özellik	Ataerkil (kişilik zırhlı)	Anaerkil (kişilik zırhsız)
Bebekler, Çocuklar, Ergenler	Çocuklara gösterilen ilginin azlığı	Çocuklara daha fazla ilgi, düşkünlük
	Çocuklara gösterilen maddi şefkatın azlığı	Daha fazla maddi şefkat
	Bebekler travmatize edilmiş	Bebekler travmatize edilmemiş
	Acı verici İnisiasyon Törenleri	İnisiasyonlarda acının yokluğu
	Ailenin baskınlığı	Çocuk demokrasisi
	Tek cinsli çocuk evleri, veya askeri	Karma çocuk

	kamplar	evleri
Cinsellik	Sınırlayıcı tavır	İzin verici tavır
	Cinsel Organ Sakatlamaları	Cinsel Organ Sakatlamaları Yok
	Bekaret tabusu var	Bekaret tabusu yok
	Ergen cinselliği şiddetle yasaklanmış	Ergen cinselliğine izin verilmiş
	Homoseksüel eğilimler ve ciddi derecede tabusu var	Homoseksüel eğilim ve tabusu yok
	Ensest eğilim ve ciddi tabusu var	Ensest eğilim yok, tabusu yok
	Cariyelik/fahişelik bulunabilir	Cariyelik/fahişelik yok
Kadın	Özgürlükte kısıtlamalar	Daha fazla Özgürlük
	Düşük konumda	Eşit Konum
	Vajinal kan tabusu var	Vajinal kan tabusu yok
	Kendi eşini seçemez	Kendi eşini seçebilir
	İsteğe göre boşanamaz	İsteğe göre boşanabilir
	Doğurganlığı erkekler kontrol eder	Doğurganlığı dişiler kontrol eder
Kültürel ve Ailevi Yapı	Otoriter	Demokratik
	Hiyerarşik	Eşitlikçi
	Atasoylu	Anasoylu
	Evlilikten sonra erkeğin ailesi yanında yerleşme	Evlilikten sonra kadının ailesi yakınında yerleşme
	zorunlu hayat boyu tekeşlilik	zorunlu tekeşlilik yok
	Sıklıkla çökeşli	Nadiren çok eşli
	Askeri yapı mevcut	Sürekli askerlik yok
	Şiddet eğilimli, sadist	Şiddetten uzak

Din ve İnançlar	Erkek/baba yönelimli	Dişi/anne yönelimli
	Zevkin önlenmesine sözkonusu	Zevk isteniyor ve kurumsallaştırılıyor
	İnhibisyon, doğa korkusu	Anlık, doğaya tapılıyor
	Tam zamanlı dini uzmanlar var	Tam zamanlı dini uzman yok
	Erkek şaman	Erkek ya da kadın şaman
	katı davranış kuralları	katı davranış kuralları yok

Ataerkilliğin pek çok yönü, bebeğin ve çocuğun biyolojisini hayvan dünyasında görünmeyen bir şekilde bozarak bebek ve çocuk ölümlerini dolaylı yoldan artırır. Tablo 1'de görülen acı verici, ve zevk önleyici törenlerden başka, pek çok ataerkil toplumun geçmiş tarihinin bir yerinde, çocukların ve kadınların öldürülmesini içeren, toplumun onayını alan ciddi psikopatolojik rahatsızlıklarının olduğunu bir kenara yazmak gerekir (örnek olarak, çocukların, fahişelerin, dulların, "cadı"ların vs... törenlerle yakılmaları, öldürülmeleri) Bazı günümüz toplumları da bu durumları tüm özellikleri ile, veya geçmişin kalıntıları olarak yaşamaya devam ederler.

Kültürler-arası, tarihi ve klinik bulguların, yetişkin şiddetinin kökenini çocukluk travmaları ve cinsel baskı olarak gösterdiğini bildiğimize göre, travma, baskı ve şiddet (ataerkillik) kültürel yapısının ilk olarak nasıl ortaya çıktığını öğrenmemiz gerekir. Bir nesilden diğerine acı-verici, ve hayati tehdit edici toplumsal kurumlarla geçtiğini bildiğimiz ataerkilliğin, ilk insan toplumlarından bazılarında -ama hepsinde değil- belirli bir zamanda bir başlangıcı olması gerekir. Biyolojik güdülerin kronik bir şekilde engellenmesi, bloke edilmesi ve biriktirilmesinden kaynaklanan ataerkilliğe özgü bir karakter yokluğu bunun böyle olmasını gerektirir. Ne var ki özgür ifadede, engellenmemiş biyolojik güdüden fişkıran, dolayısıyla doğal olan anaerkillik, doğal olarak küresel ve başlangıçta bütün insanlığa özgü olurdu. Gerçekte doğal seçim, kadınlara ve çocuklara yönelik ölümcül şiddet içermediğinden, ve anaçocuk arasındaki bağı bozmadığından dolayı anaerkilliği desteklerdi. (Klaus & Kennell 1976; LeBoyer 1975; Montagu 1971; Stewart & Stewart 1978a, 1978b, Reich 1942, 1949).

Yukarıdaki varsayımların teyit ve destekleri, küresel antropolojik ve arkeolojik verilerin coğrafi yönünde bulunmaktadır. Benim çalışmamın odak yönlerinden biri, farklı saha araştırmacıları tarafından toplanan gerçeklerin ve gözlemlerin uzaysal yönünü incelemektir(3). Örneğin, anaerkillik ve barışçı toplumsal koşullar daha önceden, bazı bölgelerin arkeolojik olarak en dip katmanlarında tespit edilmiş, daha sonraki yıllarda da şiddet eğilimli, erkek-egemen topluma geçiş gösterilmiştir. Bazı araştırmacılar bunların farkında olmaz, ya da inkar eder, ya da sonuçlarına itiraz ederken, artan sayıda çalışma, eski zamanlardaki barışçı, demokratik, eşitlikçi koşullardan - şiddete eğilimli, erkek-egemen koşullara büyük bir geçiş yaşandığını göstermiştir. (Bell 1971; Eisler 1987a, 1987b; Huntington 1907, 1911; Gimbutas 1965, 1977, 1982; Stone 1976; Velikovsky 1950, 1984). Bu buluşların coğrafi yönü de en açıklayıcı olanıdır.

Bu bulguların sistematik ve küresel gözden geçirilmesi (DeMeo 1985, Chapters 6 & 7 of 1986), bu arkeolojik değişimlerde; bütün bölgelerin aynı genel zaman dönemlerinde anaerkillikten ataerkilliğe geçmesi gibi ya da ataerkilliğe geçişin bir kıta boyunca, yüzyıllar boyunca bir uçtan bir uca devam etmesi gibi, özel bir coğrafi kalıp bulunduğunu gösterdi. Özellikle dikkate değer olan, bu kültürel yeniden oluşumların, en eskilerinin, belirli Eski Dünya bölgelerinde (özellikle Kuzey Afrika, Yakın Doğu, ve Orta Asya, MÖ. 4000-3500 dolaylarında), bu bölgelerdeki büyük çevresel yeniden oluşumlarla, özellikle yağışlı koşullardan kurak çöl koşullarına geçişle, uyum içinde olduğudur. Daha sonraları, yeniden oluşumlar, çölleşmiş bölgelerin terkedilmesi ve daha sonraki yağışlı çevre bölgelerinin işgal edilmesi ile ilişkili olarak, genellikle yeni-oluşan çöllerin dışında gerçekleşti. Kuraklık ve çölleşmenin tıpkı sert ve acı-verici ataerkil kurumlar gibi ana-çocuk ve kadın-erkek bağını bozma potansiyeli olduğunu gösteren diğer bulgularla birlikte ele alındığında, bu "zamanlı" çevresel ve kültürel geçişlerin varolması çok önemlidir.

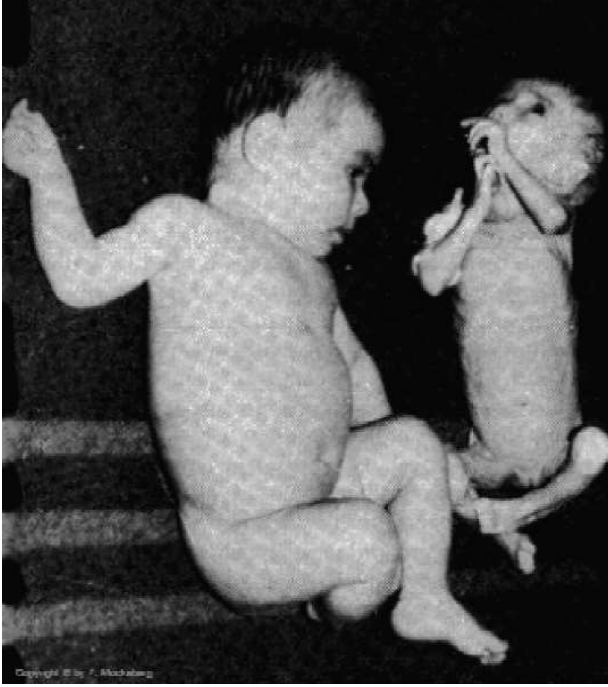
Kuraklık, Çölleşme ve Açlık Bölgelerinde Toplumsal Yıkım

Şiddetli kuraklık ve çölleşmenin, varolma aşamasındaki (kendi kendine ancak yeten ilkel toplumlar) kültürlerde açlık, kıtlık ve toplu göçe yol açtığını gösteren diğer bulgular, bunun, erken anaerkil kültürleri zaman içinde, ya da süratle ataerkilliğe iten oldukça kritik bir etken olduğu sonucuna götürmektedir. Örneğin :

1) Açlık ve kıtlık bölgelerindeki kültürel değişimlerle ilgili yeni elde edilmiş göz tanıklıkları, bize toplumsal ve ailevi bağların bu kriz durumlarının son aşamasında kopmak zorunda kaldığını haber vermektedir. Turnbull'un (1972) Doğu Afrika'daki İk halkı ile ilgili üzüntü verici anlatımı, bu noktada oldukça açıktır, ancak buna benzer başka gözlemler de yapılmıştır (Cahill 1982; Garcia 1981; Garcia & Escudero 1982; Sorokin 1975). En kötü kıtlık koşullarında, kocalar karılarını ve çocuklarını yiyecek arayışı içerisinde bırakır, döner ya da dönmezler. Açlık çeken çocuklar ve daha yaşlı aile bireyleri kendi başlarına mücadele etmeye ya da ölmeye terkedilmiştir. Çocuklar yiyecek çalmak için çeteler oluştururlar, ve toplumsal kumaşın geri kalanı da tamamen yırtılır. Ana-çocuk bağının en uzun süre dayanan bağ olduğu gözlenir, ama açlık çeken anneler de sonunda bebeklerini terk edeceklerdir.

2) Bebek ve çocukların protein-kalori yanlış beslenmesi üzerine yapılan araştırmalar, açlığın en kötü boyutlardaki bir travma olduğunu göstermiştir. Marasmus ya da Kwashiorkor'dan eziyet çeken bir çocuk temassızlık ve hareketsizlik semptomları gösterecektir ve en şiddetli şekilde, vücut ve beyin gelişimi duracaktır. Eğer açlık yeterince uzun sürdüyse, yiyecek sağlandıktan sonra bile, gerekli zihinsel ve fiziksel gelişme koşullarına ulaşamayabilir. Çocuklarda ve yetişkinlerde görülen bir diğer sorun da açlık şartlarında, duygusal ve cinsel isteğin azalması, ve bunun daha sonraları da kalıcı olmasıdır. Ayrıca bebekler, açlık koşullarında, anneden izole oldukları zamankine benzer, duygusal ve biyofiziksel bir içekapanma yaşarlar. Her iki tecrübenin de, yetişkinlerin eş ve çocukları ile bağ oluşturmalarını engelleyen, uzun vadeli kalıcı sonuçları vardır. (Aykroyd 1974; Garcia & Escudero 1982; Prescott, Read & Coursin 1975).

Normal ve Marasmatik Bebekler

Sağdaki bebek 7 aylık, marasmatik. Soldaki bebek 5 aylık sağlıklı
Reproduced Courtesy of F. Monckeberg (in Prescott, et al. 1975)

Copyright © 2000, All Rights Reserved, by F. Monckeberg

Normal (sol), Kötü Beslenmiş (orta), ve Marasmatik-Aç (sağ) Bebekler.
Kafatası, beyin ile kafatası arasındaki sıvı doldurulmuş boşluğun büyüklüğüne göre aydınlanır. İyi beslenmiş bir bebeğin iyi gelişmiş bir beyni vardır, ve kafatası ile beyni arasında az boşluk vardır. Reproduced courtesy of F. Monckeberg (in Prescott, et al. 1975)

3) öl ve kurak bölgelerle ilgili olan bir dizi travmatik faktör de incelenmiştir. Önemli bir örnek, Orta Asya halkları tarafından kullanılan, istemeden kafatası deformasyon travmasına yol açtığı anlaşılan, bebeğin vücudunu sıkı sıkıya saran, kafatasını ezen, özel sırtta taşınan beşiklerdir. Bebeklerin kafatası deformasyonu bir toplumsal kurum olarak yüzyılın başında yok oldu, ama ayı yerlerde geçerli kundaklamanın benzer işlevi gördüğü anlaşılıyor. Doğal olarak, acı-verici bir şekilde bağlanan bebek, çevredekilerin yardımını isteyecek şekilde şiddetle bağırır, yetişkinler de yardımına koşar. Ama bu açlıktan ölmek üzere olan, göç eden anasının sırtında bazen kafatası ezilecek şekilde bağlanan bebek için geçerli değildir. Orta Asyada çölleşme devam ettikçe, bir bölgeden diğerine göç, sürekli bir yaşam şekli haline geldi. Arkeolojik kayıtlar gösteriyor ki, kafatası deformasyonları ve kundaklama daha sonraları bu bölgelerin kurumlaşmış çocuk-büyütme yöntemi oldu. (DeMeo 1986, pp.142-152; Dingwall 1931; Gorer & Rickman 1962). Gerçekten de acı-verici kafatası deformasyonları ve kundaklama, bu insanların, yerleşik hayata geçtikten sonra da sürdürecekleri ayırt edici ve saygı gören toplumsal kurumları haline geldi. Diğer başta gelen toplumsal kurumların, erkek-kız cinsel organ yaralama-sakatlamaları (sünnet, yarma vs.) gibi, coğrafi olarak geniş Eski Dünya çöl kuşağında merkezlendiği ve ilk burada ortaya çıktığı görülmüştür.

Kundaklama ve Sonradan Deforme Olmuş Kafatası ilk önce Orta Asya'da göç eden toplumlar arasında sırtta taşınan "beşik"lerle ortaya çıkan , birbirini tamamlayan süreçler olarak görülüyor. Bebek kafatası deformasyonu şu anda tarihten silindi, ancak geriye kalan kundaklama bu halkların etkili olduğu yerlerde halen yaygın olarak görülüyor.

Kundaklanmış Bebek, Deborah Carrino,

Copyright © 2000
All Rights Reserved, by James Chaffee

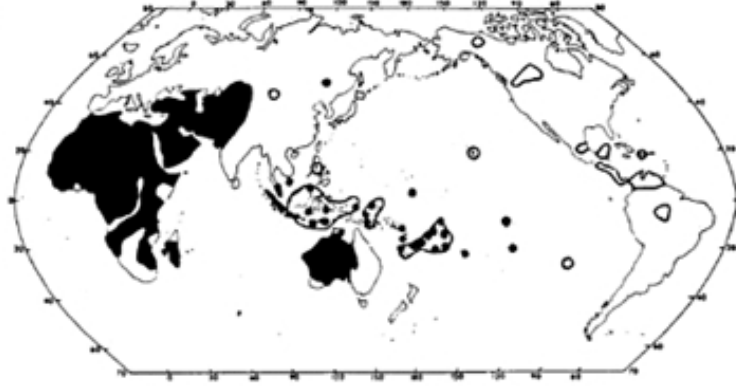

Dean Conger'in fotoğraflarına dayanılarak. Deforme olmuş kafatasları, Dingwal (1931).

Male Genital Mutilations

- Extremely Severe Forms:
(Flaying, Circumcision,
Subincision)
- Forms of Lesser Severity:
(Incision)

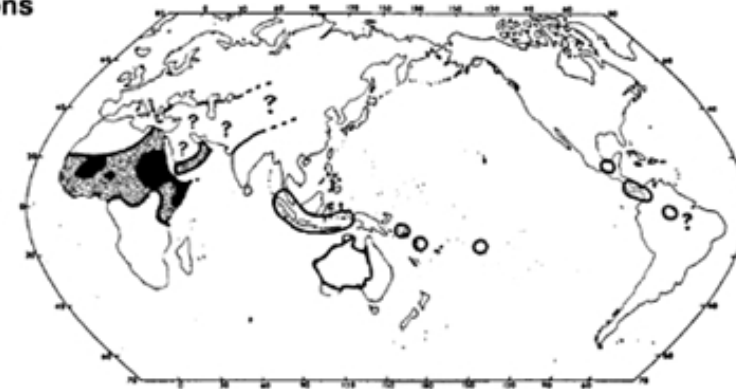
From the data of Murdock (1967)
and Montagu (1945, 1946)

Female Genital Mutilations

- Extremely Severe Forms:
(Infibulation)
- Severe Forms:
(Clitoridectomy, Excision)
- Present, but Type Unclear

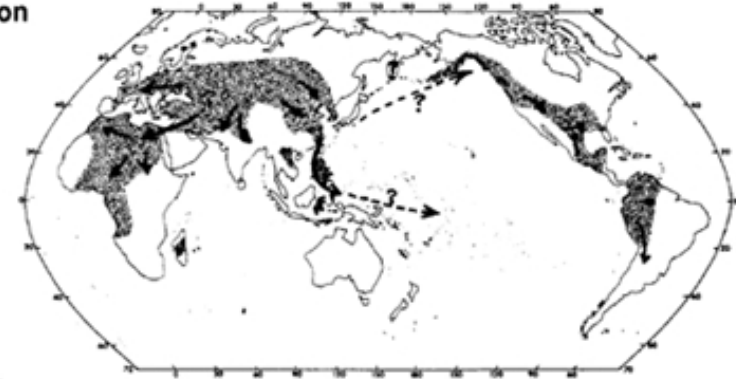
From the data of Hosken (1979)
and Montagu (1945, 1946)

Infant Cranial Deformation and Swaddling

- Present; Arrows Mark
Diffusion Patterns

From the data of Dingwall (1931)

Copyright © 2000
All Rights Reserved
by James D. White

AÇIKLAMA :

EN ÜST : Erkek Cinsel Organ Yaralama-Sakatlamaları, koyuyla gösterilenler, oldukça ciddi olanları gösterir. İçi boş halkalarla gösterilenler, daha az ciddi formda olanlardır.

ORTA : Kadın Cinsel Organ Yaralama-Sakatlamaları : Koyuyla gösterilen yerler en ciddi olanları gösterir. Griyle gösterilenler, daha az ciddi olanlardır. İçi boş halkalarla gösterilen en az ciddi olanlardır.

ALT : Bebek kafatası deformasyonları ve kundaklamaları. Oklar yayılma şeklini gösterir.

NOT: Bütün haritalar, yerli, ilkel kabilelerden toplanan verilerden yapılmıştır. Amerika ve Okyanusyada, bu haritalar Avrupalıların gelmesinden önceki durumu yansıtır.

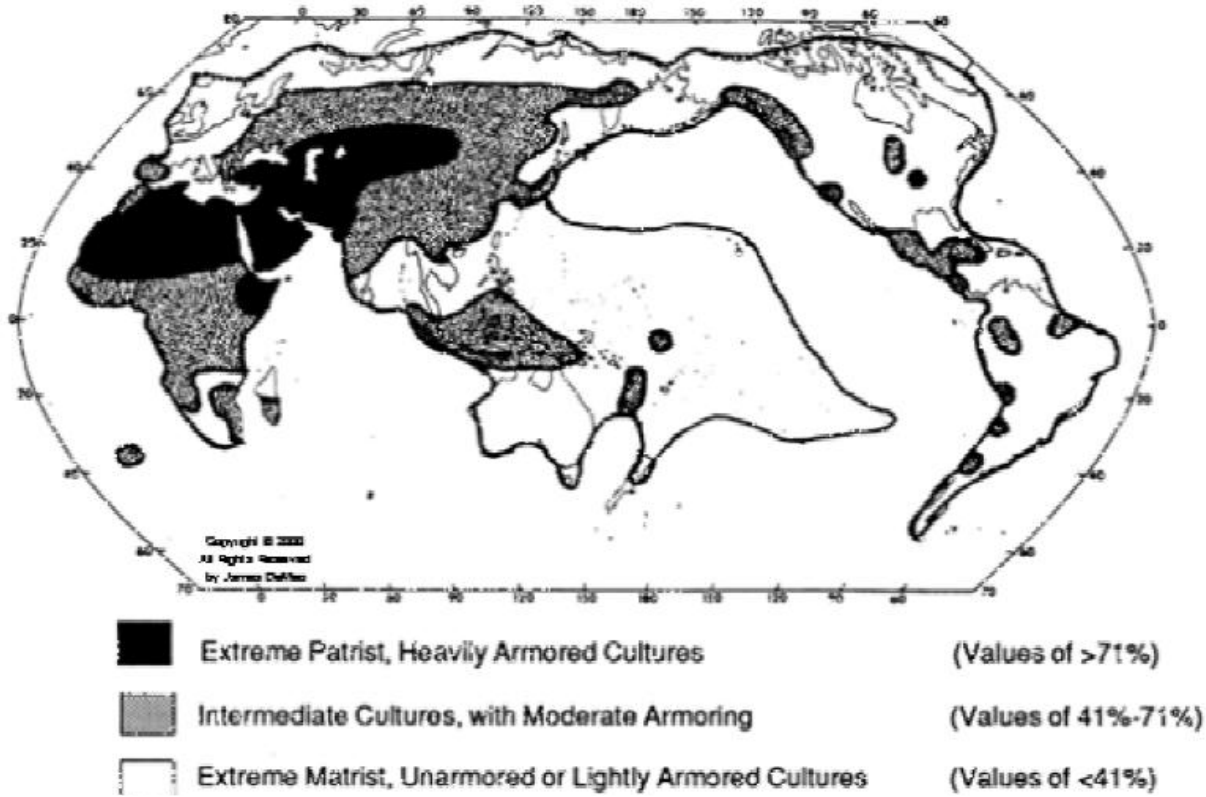
Yukarıdaki saptamaları yapma sürecinde bana öyle geldi ki, uzun süren açlık-kıtlık ve çölleşme koşullarında ana-çocuk bağı, ilk önce, kendine yeterli ilkel toplumlarda zarar görmüştür. Ana-çocuk bağının ve kadın-erkek bağının birbirini takip eden süreçlerde, nesiller boyunca süren bozulması sonucunda, daha sonraki ataerkil davranışlarda ve kurumlarda bir artma yaşanmıştır. Ve bunlar yavaş yavaş anaerkil olanların yerini almıştır. Kurak çöl koşulları nasıl o bölge yapısına hakim olmuş ise, ataerkillik de, o insanların kişilik yapısında hakim olmuştur. Ve bir defa kişilik yapısına yerleştikten sonra, sosyal kurumların davranışı değiştiren, kendini tekrar eden, çoğaltan yapısı dikkate alındığında, sonraki hayat şartlarına , yiyecek koşullarına bağlı olmaksızın devam etmiştir. Ataerkillik, daha sonraları, komşu çöl bölgelerinden gelen insanların göç ve savaşları ile, daha yağışlı bölgelerde de ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki fikirlere dayanarak, çok açık bir coğrafi test önerildi. Sert çöl koşulları ve aşırı ataerkil davranış arasında haritaya dökülmüş uzaysal bir bağlantı kurulmuş idiyse, o zaman, eski insan kültürlerinde ilk travma ve baskıyı başlatan mekanizma da tanımlanmış demektir. Bu da aynı zamanda, Reich'in kişilik zırhı oluşumunu açıklamak için olduğunu varsaydığı "eski travma mekanizması" olabilir.

ANTROPOLOJİ VE İKLİMBİLİMİN COĞRAFİ YÖNLERİ

Dünyanın değişik yerlerindeki , 400 farklı ilkel toplum arasında yaptığım ilk çalışmalar, istisnalar olmakla birlikte, ataerkil toplumların en aşırılarının çöl bölgelerinde yaşadığını gösterdi. (DeMeo 1980) Daha sonra gerçekleştirilen ve 1170 farklı kültürü kapsayan, daha sistematik ve tanımlanmış analiz, çöl-ataerkil bağlantısını doğruladı. Ama aynı zamanda gösterdi ki, genelleme bütün yarı-kurak , hatta aşırı kurak bölgeler için geçerli değildi, yiyecek ve su kaynaklarının daha ulaşılabilir olduğu yerlerde istisnalar vardı. Dahası, en büyük, aşırı kurak bölgelere komşu olan, yağışlı bölgelerin de ataerkil yapıda olduğu görüldü, bu daha önce halkların göçü ile açıklanmıştı. (DeMeo 1986, 1987). Bu sonraki analizde kullanılan kültürel veriler Murdock'un Ethnographic Atlas (1967)'ından alınmıştı, ki bu hiç harita içermiyordu ve neredeyse tamamen kendi bölgelerinde yaşayan yerli halkların bilgilerinden derlenmişti. Kuzey-Güney Amerika ve Okyanusya bilgileri genelde Avrupalılar öncesi şartları yansıtıyordu. Murdock'un verileri genelde, 1750-1960 arasında yayınlanan , yüzlerce güvenilir kaynaktan derlenmişti, ve daha sonraları da akademisyenler tarafından yaygın olarak kullanıldı. 1170 kaynağın her biri, daha önce gösterilen ataerkil-anaerkil şemada yer alan 15 farklı değişkene göre (bilgisayar yardımı kullanılarak) değerlendirildi.(4) Yüksek ataerkil yüzde gösteren kültürler, buna göre yüksek bir puanla, düşük ataerkil yüzde gösterenler de (anaerkil kültürler) düşük bir puanla değerlendirildi. Her kültür için enlem ve boylamlar elde edildi, ve 5° 'e 5° boyutundaki parçalarla bunlar harita üzerine yerleştirildi. Şekil 1, Dünya Davranış Haritası , bu süreç sonunda ortaya çıktı (DeMeo 1986, Bölüm 4).

Şekil 1. Dünya Davranış Haritası : Kabaca 1840 -1960 arasındaki dönemi yansıtan, Murdock'un Ethnographic Atlas (1967)'ından en az tarihi uyarlamayla yeniden yapılandırılan harita.

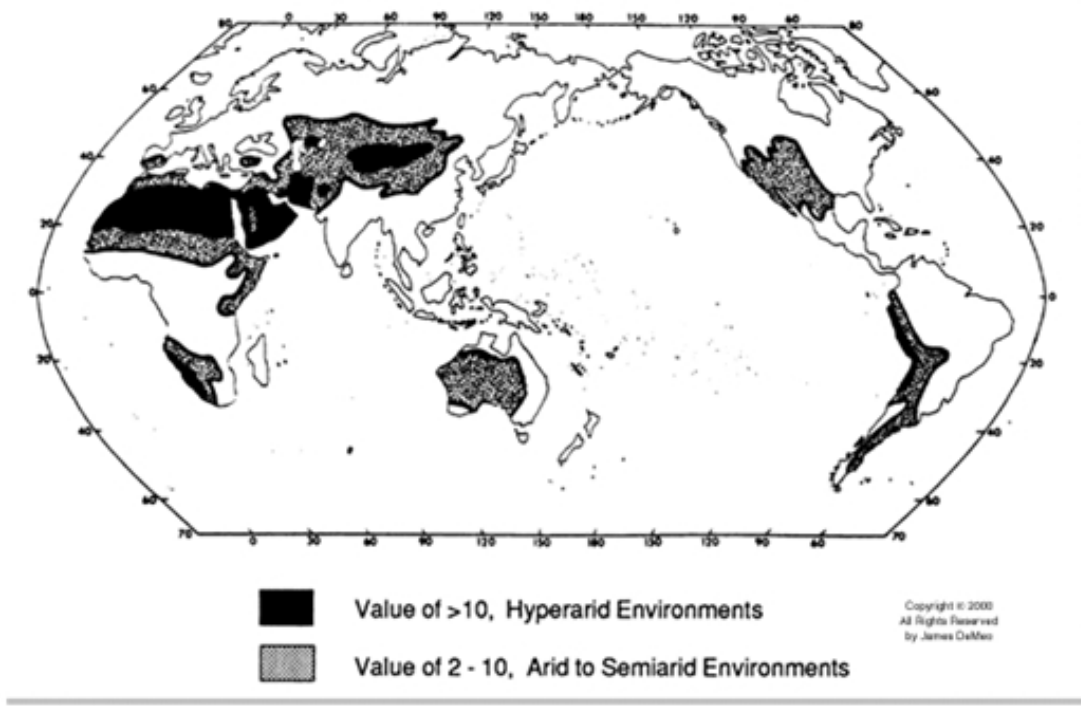

koyu renk : aşırı ataerkil, ağır kişilik zırhlı kültürler (%71 üstü değerleri yansıtır)
gri renk : orta derecede zırhlı, ılımlı kültürler (%41-%71 arasını yansıtır)
açık renk : az zırhlı, ya da zırhsız, anaerkil kültürler (%41'in altını yansıtır)

Dünya Davranış Haritasındaki kalıplar, kendisini oluşturmakta kullanılan 15 değişkenin her biri tarafından da bağımsız olarak desteklenmişti. (cinsel organ yaralama-sakatlamaları, bebek kafatası deformasyonları, kundaklama) (DeMeo 1986, Bölüm 5). Dünya Davranış Haritası şunu açık bir şekilde gösteriyor ki, ataerkillik ne her yerde olan bir şeydi, ne de dünya üzerindeki dağılımında rastgeleydi. Eski dünya kültürleri açık bir şekilde Yeni Dünya'da ya da Okyanusya'da olanlardan daha ataerkil idi. Daha da ötesi, Eski Dünya'da ataerkilliğin en koyu, en şiddetli olduğu yerler, geniş ve sürekli bir bölgede, Kuzey Afrika'dan, Ortadoğu'ya, oradan da Orta Asya'ya kadar uzanıyordu. Oldukça büyük öneme sahip olarak, aynı coğrafi alan, bugün dünyadaki çöl kuşaklarının en şiddetli, ve en geniş olanlarını içermektedir.

Çöl şartlarına bağlı çevre faktörleri haritaları da, Dünya Davranış Haritası'ndakine çok benzeyen dağılımlar göstermektedir. Şekil 2, Budyko-Lettau kuruluk oranından (Budyko 1958; Hare 1977) elde edilen en kurak çöl bölgelerini göstermektedir. Bu oran, bir bölgedeki buharlaşma enerjisini yoğunlaşma ile karşılaştırır. Bu, insanı bütün "çöl"lerin aynı olduğunu düşünmeye iten standart iklim sınıflandırma sistemlerinden daha hassas bir göstericidir. Diğer aşırı çevre koşullarını tanımlayan, en büyük yoğunlaşma değişkeni, en yüksek ortalama aylık sıcaklıklar, bitkiden yoksun bölgeler, en düşük taşıma yeteneği olan bölgeler, çöl kumu bölgeleri, ve yerleşim olmayan bölgeler, hepsi de benzer şekilde kendi koşullarını çöl-ataerkil bölgelerinde göstermektedirler. (DeMeo 1986, Chapter 2; DeMeo 1987). Bu birbirine bağlı geniş iklim ve kültür bölgesine Saharasya adını verdim.

Şekil 2: Budyko-Lettau Kuraklık Oranı: dünyanın çeşitli yerlerindeki görece kuraklığı karşılaştırma. Değerler yoğunlaşma ile buharlaşma enerjisi arasındaki oranı yansıtır. 2 değeri yoğunlaşmadan iki kat daha fazla buharlaştırıcı güneş enerjisi alındığı anlamına gelir, 10 değeri bunun 10 kat olduğu anlamındadır..

Koyu Renk : 10'dan büyük değerler, aşırı kurak bölgeler

Gri Renk : 2-10 arası değerde, kurakla aşırı kurak arası diye tanımlanabilecek bölgeler

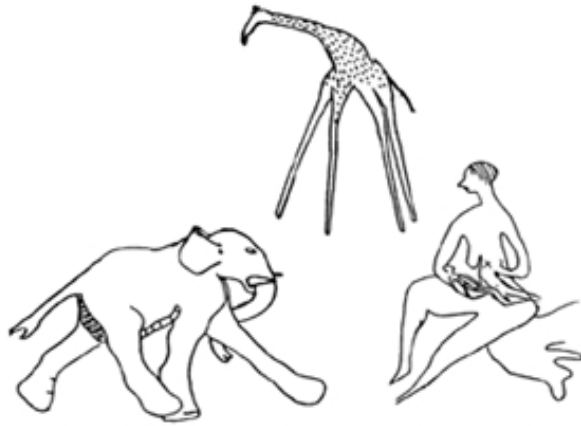
ARKEOLOJİ VE TARİHİN COĞRAFI YÖNLERİ

Dünya Davranış Haritasının oldukça katmanlaşmış dağılımı, ataerkilliğin Saharasya içinde geliştiğini, ve belki de ancak eski tarihi zamanlarda, dışarı doğru göç eden insanlarla taşınarak, çevredeki nemli bölgeleri etkilemeye başladığını göstermektedir. Davranış, göç, ve iklimle ilgili bu hipotezi sınamak için, eski zamanlardaki iklim koşullarını, göç olaylarını, bebelere, çocuklara ve kadınlara yönelik muameleyi, erkek egemenliğine yönelik eğilimleri, despotizm, sadistik şiddet, ve savaş ile ilgili toplumsal faktörleri içeren yeni bir veri tabanının oluşturulması gerekti. 10.000 adet , bağımsız, zaman ve yere özel bilginotu, kronolojik olarak geliştirildi ve birleştirildi. Her bir bilginotu, belli bir bölge ve zaman için arkeolojik, tarihi, ve ekolojik özellikleri içeren buluntuları kapsıyordu. Benzer zaman dilimlerindeki geniş coğrafi alanlardaki şartların tanımlanması ve karşılaştırılması için 100'ün üzerinde otoriteye danışıldı. Yaygın ekolojik ve kültürel değişimlerin yeri ve zamanları, ve bunun yanında halkların göç ve yerleşim kalıpları , bu şekilde tanımlanabildi. Benim temel odak alanım Saharasya ve onu çevreleyen daha nemli Afro-Avro-Asya kenar bölgeleriydi, ancak Okyanusya ve Yeni Dünya için de önemli çapta bilgi toplanmıştı. (DeMeo 1985, Ch. 6 & 7 of 1986).

Bu veri tabanında görülen kalıplardan, yeryüzünün , genellikle yağışlı koşullardan, kurak koşullara doğru çok büyük bir çevresel değişim geçirdiği zamanlarda, ataerkilliğin ilk ve en erken Saharasya'da ortaya çıktığını teyit ettim. Düzinelerce arkeolojik ve paleoklimatik çalışmalardan elde edilen bulgular, bugünkü Saharasya çölünün, MÖ 4000-3000 öncesi , yarı ormanlık bir savan bölgesi olduğunu göstermektedir. Fil, salyangoz, zürafa, rino, geyik gibi hayvanlar ve küçük büyük fauna, yüksekteki çayırlarda yaşadı, hipopotam, timsah, balık, salyangoz ve yumuşakçalar ise derelerde, nehirlerde, ve göllerde gelişti. Bugün, bu aynı Kuzey Afrika, Orta-Doğu ve Orta Asya alanı, aşırı kurak ve çoğu yerlerinde bitki örtüsünden yoksundur. Şimdi kuru olan Saharasya çukurları o zaman, onlarca, yüzlerce metre derinlikte suyla dolu idi, vadilerde ve kanyonlarda sürekli dere ve nehirler akıyordu. (DeMeo 1986, Bölüm 6).

Peki, Saharasya'daki bolluk ve yağış dönemlerinde yaşayan insanlar, nasıldılar? Bulgular bu noktada da çok açıktır : Bu erken dönem halkları her zaman barışçı, kişilik-zırhsız, ve anaerkil karakterde idiler. Ayrıca , MÖ 4000'den önce dünyanın hiçbir yerinde de ataerkilliğin mevcudiyetine dair herhangi zorlayıcı, ikna edici ve açık bir bulguya rastlanmamıştır. Gene bu erken dönemlerdeki anaerkil toplumsal koşullar için ise, çok güçlü bulgular elde edilmiştir. Bu çıkarsamalar, kısmen döneme ait belirli buluntuların varlığından kaynaklanmaktadır: ölümlerin cinsiyete bakılmaksızın özenli ve dikkatli bir şekilde gömülmesi , bu mezarların birbirine eşit zenginlik içermesi, cinsel olarak gerçekçi kadın heykelleri, kayalar ve çanak-çömlekler üzerinde genelde doğayı betimleyen ince bir sanat ve bunlar üzerinde kadın, çocuk, müzik, dans , hayvanlar ve avcılığın sıkça yer almasıdır. Daha sonraki yüzyıllarda, bu barışçı anaerkil halklar teknolojik olarak gelişecek ve surlarla çevrenememiş geniş çiftçi-tüccar devletleri oluşturacaklardı ki.Bunların başında Girit, Indus Vadisi, ve Orta Asya geliyordu. Bu erken dönemlerdeki anaerkillik çıkarsaması aynı zamanda kaos, savaş, sadizm, ve zorbalıkla ilgili arkeolojik buluntuların yokluğundan kaynaklanmaktadır. Oysa bu tür buluntular, günümüze daha yakın tarihi dönemlerde, özellikle Saharasya kuruduktan sonra iyice belirgin hale gelmiştir. Bunlar, savaş silahları, yerleşimlerde yokoluş tabakaları, büyük surlar, tapınaklar, ve büyük erkek yöneticilere adanan mezarlar, bebek kafatası deformasyonları, genellikle daha yaşlı erkeklerin mezarlarında bulunan törenle öldürülmüş kadın cesetleri, çocukların kurban edilmesine dair bulgular, kesilmiş vücutların rastgele atıldığı toplu mezarlar, kast sistemi, kölelik, aşırı toplumsal hiyerarşi, çokeşlilik, cariyecilik.vs. ile ilgili bulgulardır. Daha sonraki kurak zamanların sanat şekli ve malzemeleri de, savaşçıları, atları, savaş arabalarını, savaşları, ve develeri betimleyecek şekilde değişiklik göstermiştir. Kadın, çocuk ve günlük hayat manzaraları ortadan kalkmıştır. Gerçekçi kadın heykelleri ve sanat eserleri de aynı zamanda soyut, gerçeğe uymayan kaba hale gelmiş, daha önceki nazik, besleyici özelliklerini kaybetmiş, ya da erkek tanrılar ve tanrı-krallarla yer değiştirerek tamamen ortadan kaybolmuştur. Sanat eserlerinin kalitesi ve mimari stiller de aynı zamanlarda düşmüş, ve yerlerini daha sonraki anıtsal, savaşçı fallik motiflere bırakmıştır. (DeMeo 1986, Chapters 6 & 7). Tabii ki arkeolojik ve tarihsel kayıtlardaki bu kültürel değişimi, ya da çevre koşullarının kültür üzerindeki güçlü etkisini ilk fark eden kişi ben değilim.(5) Ne var ki benim çalışmam, aynı zamanda küresel olan, sistematik olarak yapılandırılmış, ve zaman ve mekana özel ilk çalışmadır.

Kuzey Afrika Kaya Kültürü

Moist Neolithic Hunter-Gatherer Period, c.7000 BCE

Moist Neolithic Pastoralist Period, c.5000 BCE

Dry Bronze Age, Warrior, Horse, Chariot, Camel Period, c.2000-500 BCE

Copyright © 2000
All Rights Reserved
by James D. Miller

Yukarıdan aşağıya, MÖ 7000'den başlayarak, çölleşmenin ilerlediği MÖ 2000-500 arası döneme kadar

Bir kaç istisna dışında, dünyada ataerkillik ve kaotik toplumsal şartlarla ilgili ilk ve en erken bulgular, Saharasya'nın ilk önce kuruyan bu bölgelerinde, yani Arabistan ve Orta Asya'da bulunur. Bu istisnalar, sınırlı bir ataerkilliğin MÖ 5000 kadar erken zamanlarda var olduğunu gösterebilecek bulguları içeren, Levant ve Anadolu'daki birkaç bölgedir, ancak bu bulgular bölgede erken yaşanan bir kuraklaşma ara dönemine dair bulgularla birlikte gelmektedir ki, bu da hemen göçe ve göçebe yaşantıya yol açmıştır. Dolayısıyla bunlar kuralı ispatlayan istisnalar olarak ortaya çıkmaktadır: Şiddetli çölleşme ve kıtlık travması erken zamandaki anaerkil toplum yapısını büyük ölçüde bozdu, ve ataerkil davranış ve toplumsal kurumlarını teşvik etti.

Saharasya'da Ataerkilliğin Ortaya Çıkışı

MÖ 4000-3500 sonrasında, daha önceki barışçı Orta Asya, Mezopotamya ve Kuzey Afrika anaerkil yerleşimlerinin kalıntılarında kökten toplumsal değişimi gösteren bulgular göze çarpmaktadır. Her defasında, artan kuraklık ve yerleşim yerlerini terketme, kıt su kaynakları olan ekzotik nehirler ve vahalar çevresindeki artan nüfus baskısıyla çakışmaktadır. Orta Asya da göl seviyelerinde ve nehir yataklarında, iklimsel dengesizlik ve kuraklık ile çakışan bir değişim yaşamış, bu da, göl kıyısındaki ve nehir yataklarındaki büyük yerleşim yerlerinin terk edilmesine yol açmıştır.

Nil ve Fırat-Dicle vadilerindeki yerleşimler, ve bunun yanındaki daha nemli yayla bölgeleri olan Levant, Anadolu, ve İran 'daki yerleşimler , o sıralar hala kurumakta olan Arabistan ve Orta Asya'dan kaçan halklar tarafından işgal edilmiştir. Bundan hemen sonra yeni despotik merkezi devletler ortaya çıkmıştır. İncelediğim neredeyse her örnekte, bu işgallerin hemen ardından, mezar, tapınak ve kale mimarisinin, dul cinayetleriyle ilgili bulguların, (örneğin en yaşlı erkek çocuk tarafından gerçekleştirilen anne cinayetleri), kafatası deformasyonlarının , at ve develere verilen önemin artmasının, ve askeri teşkilatın büyümesinin takip eden gelişmeler olduklarını gördüm. Bu yeni despotik merkezi devletler güçlenip büyüdükçe, topraklarını genişlettiler. Bu despotik devletlerden bazıları, periyodik olarak Saharasya'nın komşusu olan yağışlı bölgelere saldırılar düzenlediler. Ya yerli toplulukları fethettiler, ya da onlarda kendilerini savunmak için karşı tepkiler uyandırdılar, Bu karşı tepkiler, bu bölgelerde artan silahlanma ve teknolojisi, orta derecede ataerkillik, ve gelişip güçlenen koruyucu şehir surları ile kendini gösterir. Diğer despotik Saharasya devletleri, kuraklık artıp yaşam kaynaklarını tamamen yok edince, tarih sahnesinden silindiler. (DeMeo 1985, Chapter 6 of 1986).

Ataerkilliğin Saharasya'nın Kıyı Bölgelerine Yayılması

Ataerkillik, daha yağışlı Saharasya sınır bölgelerinde, ancak ve ancak, ilk olarak merkezi Saharasya çekirdeğinde geliştikten sonra ortaya çıktı. Kuraklık Saharasya'yı kapladıkça, ve zırlı, ataerkil cevap, Saharasya halklarını daha güçlü bir şekilde pençesine aldıkça, bu kurak bölgelerden göç, bu insanları gittikçe daha fazla çevredeki nemli bölgelerde yaşayan barışçı halklarla temas içine soktu. Gitgide Saharasya'dan göçler, çevredeki daha verimli arazilerin işgali şekline dönüştü. Bu kenar bölgelerinde, ataerkillik açlık travması ve çölleşmeyle değil ama, işgalci ataerkil toplulukların yerli anaerkil halkları öldürmeleri ve yerlerinden etmeleri, ya da işgalcilerin kendi toplumsal kurumlarını zorla kabul ettirmeleri ile yerleşti. Örneğin MÖ 4000'den sonra Avrupa, sırasıyla Battle-Axe'ler, Kurganlar, İskitler, Sarmatyalılar,

Hunlar, Araplar, Moğollar ve Türkler tarafından işgal edildi. Hepsi savaşmakta, fethetmekte, yağmalamakta ve Avrupa'yı gitgide ataerkilliğe çevirmekte kendi sıralarını savdılar. Avrupa'nın toplumsal kurumları gittikçe artan bir şekilde anaerkillikten ataerkilliğe geçti . En batıdaki İngiltere ve İskandinavya'daki ataerkillik ise en sonda gerçekleşti ve daha sulandırılmış bir şekilde oldu. Saharasya'dan en şiddetli etkilenen Doğu Avrupa ve Akdeniz Avrupası, ataerkil kurumların Avrupa'da en güçlü olduğu yerler oldu.

Eski Dünya boyunca , Çin'in daha nemli bölgelerinde, barışçı anaerkil koşullar, ilk ataerkil işgalci topluluklar olan Şang ve Çu'lar gelene kadar hüküm sürdü , yani MÖ 2000 sonrasına kadar. Hunların ve Moğolların daha sonraki işgalleri ataerkilliği yağışlı Çine yerleştirdi. Japon kültürü ise, Çin Denizi ve Kore Boğazının izole edici etkisiyle daha uzunca bir süre ataerkil kültür etkisi altına girmedi. Bu durum MÖ 1000 yıllarında, Yayoi gibi işgalci ataerkil toplulukların Asya anakarasından gelmeleriyle son buldu. Güney Asya'da ise, yaklaşık MÖ 1800 yıllarında, genelde anaerkil olan Indus Vadisi yerleşimcisi halklar ve bunların kurdukları ticaret devletleri, bir ölçüde bölgede başlayan kuraklık ve çölleşme, bir ölçüde de Orta Asya kurak topraklarından gelen savaşçı göçebelerin baskısı ile çöktü. Ataerkillik bunun arkasından hemen Hindistan'a yayılır, ve daha sonraki yüzyıllarda da Hun, Arap, ve Moğol istilalarıyla güçlenir. Benzeri şekilde Güneydoğu Asya'da da , karadan ve denizden gelen ataerkil Çin, Hindistan, Afrika ve İslami Bölge devletlerinin göç ve işgallerine kadar anaerkillik hüküm sürmüştür. Sahara-altı Afrika'da, kanıtlar gösteriyor ki, ataerkillik ilk önce, Kuzey Afrika'nın kuruması ile aynı zamanlarda, güneye göç eden halklar ile kendini göstermiştir. Firavun Mısırı, Kartaca, Yunan, Roma, Bizans, Bantu, Arap, Türk ve sömürgeci Avrupa da sırasıyla Afrika'daki ataerkilliği arttırmıştır.(DeMeo 1985, Bölüm 6 of 1986).

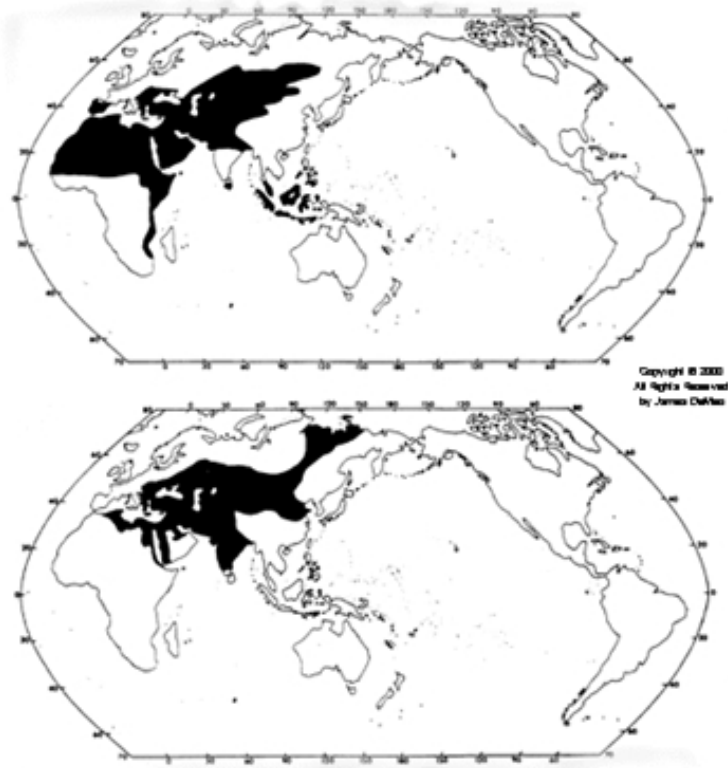
Bu göç, işgal ve yerleşim kalıplarındaki coğrafi şekil, en dikkate değer olanıdır. MÖ 4000'den sonra, biri Arabistan, diğeri Orta Asya olmak üzere, iki Ataerkil çekirdeği gözükmemektedir, ki buralardan Semitik ve Indoaryan halklar göç edecektir.(Şekil 3). Bu çöl savaşçı göçebelerinin patlamalarının bir diğer tarihsel yönünü şu ya da bu zamanda Arap ve Türk orduları tarafından işgal edilen Şekil 4 ve 5'te görebilirsiniz. (Jordan & Rowntree 1979; Pitcher 1972). Arabistan ve Orta Asya'dan gelen bir seri işgalcilerin sonuncuları olan bunlar, Saharasya çöl alanının %100'ünü kaplamış, ve bir miktar da dışarı, sınır bölgelerine taşımıştır.

Şekil 3: Eski Dünyada Zırhlı insan kültürünün genel yayılma yolları (Ataerkil Kültürel Örüntüsü) , MÖ. 4000'lerde başlayarak

1. Arap Çekirdeği 2. Orta Asya Çekirdeği

Şekil 4. Arap Orduları tarafından etkilenen veya işgal edilen bölgeler, MS 632'den başlayarak (Jordan & Rowntree, 1979)

Şekil 5. Türk Orduları tarafından Etkilenen veya İşgal Edilen Bölgeler , MS 540'tan Beri (Pitcher, 1972)

Bu coğrafi gerçekler, neden anaerkilliğin Saharasya'dan en uzak bölgelerde korunduğunu açıklar. Saharasya çevresindeki bölgeler (özellikle adalar) İngiltere, Girit, İskandinavya, Asya Arktığı, Güney Afrika, Güney Hindistan, Güneydoğu Asya, ve Ada Asya, ataerkilliğin sonradan geldiği, ve bunun yerel anaerkil kültürle karıştığı bölgelerdir. Veri tabanımı oluşturmakta kullandığım çeşitli kaynaklardan yararlanılarak , Eski Dünya'da ataerkilliğin yayılma yollarını gösteren Şekil 5 oluşturuldu. Vektörler yalnızca bir ilk yaklaşımdır, ama daha önceki halkların göç ve yayılmaları konusundaki çalışmalarla uyum içindedir. Tarih ve arkeolojiden alınan bu coğrafi kalıplar, daha yakın zamanlara ait antropolojik verilerin benzer uzaysal dağılım kalıpları ile de desteklenmektedir.

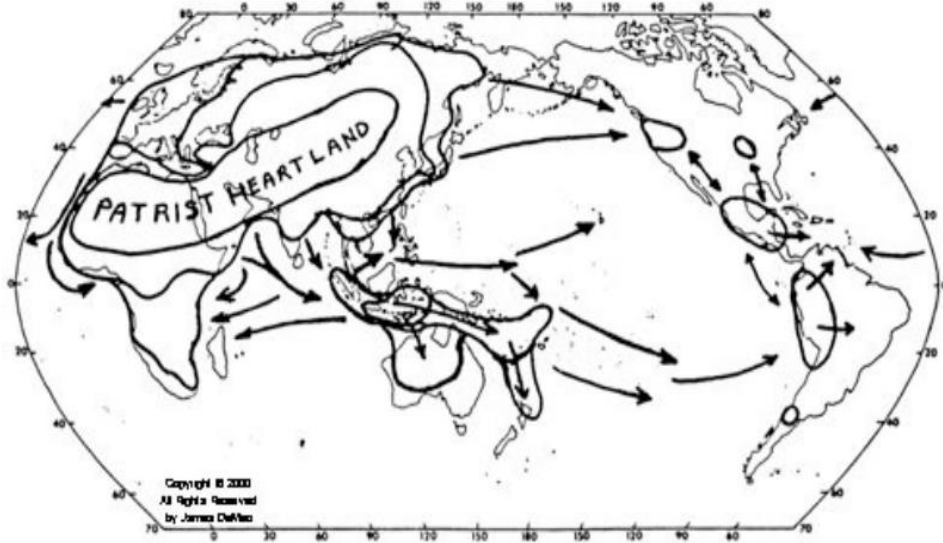
Ataerkilliğin Okyanusya'ya ve Yeni Dünya'ya Yayılışı

Ataerkil insanların göçlerini yansıtan bu gözlemler, ataerkilliğin Eski Dünyadan Okyanusya içlerine, hatta Yeni Dünya'ya kadarki okyanus-ötesi yayılımını içine almak üzere genişletilebilir. Önerilen bu yolları gösteren, ve ataerkillik için Saharasya'dan başka bir

kaynağı gözönüne almayan harita Şekil 6'da verilmiştir. Bu son harita, Dünya Davranış Haritası dahil olmak üzere, daha önce sunulan diğer haritalardan, ve tezimdaki diğer kaynaklardan oluşturuldu. Önerilen bu yolları açıklamak veya doğrulamak için tabii ki daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Dünya Davranış Haritasında görülen Amerikalı ataerkil toplulukların, ya ilk defa kıyı bölgelerinde ortaya çıkması, ya da ataları kültürlerini kıyı bölgelerinde geliştiren toplumlar olmaları gözeçarpcıdır. Dahası, Amerikanın erken ataerkil toplulukları için, -maddi kültürlerine, sanatlarına ve dillerine bakarak- Eski Dünyanın okyanus yolculuğu yapabilen ataerkil devletleri ile bağlantılar öneren pek çok kişi olmuştur(6). Ne var ki, Yeni Dünya ve Okyanusya için bağımsız olarak daha sınırlı bir ataerkillik gelişmiş olabilir. Bu, Saharasya'dakine benzeyen, Avustralya Çölü, Kuzey Amerika'nın Büyük Çukuru, ve/veya Atakama'daki çölleşmeyle bağlantılı olabilir. (DeMeo 1986, Chapter 7).

Şekil 6. Dünya Çevresinde Ataerkilliğin Dağılım Yönleri Kolomb ve Avrupalıların Göçü Öncesi

SONUÇLAR

Zırlı ataerkilliğin Saharasya kökenleri teorisi, arkeolojik, tarihi, ve antropolojik verilerin sistematik coğrafi analizinden elde edildi. Farklı verilerin haritalandırılması, ataerkilliğin ortaya çıkışını daha iyi anlamak ve temel başlangıç varsayımlarının tahmin gücünü sınamak için yapılmıştı. Bu, temel biyolojik bağlar olan ana-çocuk bağı ve erkek-kadın bağı bozan, ya da yüksek oranda erkek egemenliği, toplumsal tabakalaşma, ve yıkıcı şiddet sergileyen toplumsal kurumların coğrafi dağılımının incelenmesi ile başarıldı. Bu şekilde, çalışmanın başlangıç varsayımları olan, insan davranışının seks-ekonomik teorisi, anaerkil-ataerkil şema, ve ataerkillik ile çölleşme arasındaki nedensel ilişki, tekrar doğrulandı ve güçlendirildi.

Bu buluşlar güçlü bir şekilde, davranışın içsel yönünün, - yetişen çocuğa hayatta kalma ve sağlık avantajı sağlayan ve toplumsal birimi koruyan, - hayatın ve toplumsal yaşamın zevk amaçlı yönü ile sınırlı olduğunu göstermektedir. Bunlar, yenidoğan bebekler ve anneleri ile arasındaki bağları koruyan, çocuğu çeşitli gelişim aşamalarında besleyen, ve genç erkek ve kadınlar arasında anlık olarak ortaya çıkan sevgi ve zevk verici heyecanı koruyan ve destekleyen anaerkil davranış ve toplumsal kurumlarıdır. Bu zevk-amaçlı biyolojik itkilerden, toplumsal dayanışma içeren diğer eğilimler, ve hayatı koruyucu, geliştirici toplumsal kurumlar ortaya çıkar. Çocuk ve kadın yanlısı, seks-pozitif, ve zevk-amaçlı bu itkilerin, daha yakın zamanlarda, özellikle Saharasya çöl kuşağının ulaşamadığı kadar uzak yerlerde varolduğu tespit edilmiştir. Ne var ki, büyük Eski Dünya çölleşmesi oluşmadan önce, bunlar bir zamanlar gezegenin her yerinde olan baskın toplumsal kurum ve davranış şekilleriydi. Burada sunulan yeni kanıtların ışığı altında, ataerkillik, çocukları-istismar eden, kadınları boyunduruk altına alan, cinselliği baskılayan, yıkıcı şiddet içeren yapıtaşlarıyla, en iyi ve en basit şekilde, MÖ 4000'den sonra Saharasyanın kurumaya başlaması ile oluşan travmatik kıtlık koşullarına verilmiş kontraktif (çekapınma) duygusal ve kültürel bir cevap olarak açıklanabilir. Bu cevap daha sonraları travmatize edilen ve etkilenen insanların, toplumsal kurumlarıyla birlikte çöl bölgelerinden dışarıya kaçmaları sonucu dünyaya yayılmıştır.

DİPNOTLAR

1. Benim gözlemim 100 'den fazla farklı kaynağı içerdi, bunlar içinde birkaç klasik seksoloji çalışması da var: Brandt 1974; Bullough 1976; Gage 1980; Hodin 1937; Kiefer 1951; Levy 1971; Lewinsohn 1958; Mantegazza 1935; May 1930; Stone 1976; Tannahill 1980; Taylor 1953; Van Gulik 1961.
2. Tezim tamamlandıktan bir süre sonra, Riane Eisler'in (1987a) toplumsal örgütlenmenin egemenlik ve ortaklık içeren şekillerini tanımlayan, Chalice and the Blade adlı çalışmasını öğrendim. Bu kavramlar, yaklaşık olarak burada anlatılan anaerkil ve ataerkil toplumsal örgütlenme şekillerine denk düşer.
3. Tartışmanın yapısı bu noktada, gerçekler ve gerçekler üzerine teoriler arasında kesin bir ayırım yapmamızı gerektirir. Bütün davranış bilimleri bir takım gözlenen klinik ve toplumsal gerçekleri açıklamaya çalışır. Bazısı, teorinin içine antropolojinin gerçeklerini, yani, diğer kültürlerdeki davranışları da katmaya çalışır. Ne var ki bu tür teorilerin çoğu, küresel ya da coğrafi olmayı başaramaz. Yani, aynı zamanda, daha iyi çalışılmış kültürlerin davranışlarını da açıklamayı denemezler. Pek çok davranış teorisi, eğer antropolojik literatüre herhangi bir atıfta bulunurlarsa, yalnız ataerkil kültürler üzerinde odaklanırlar, ve bu şekilde sistematik-kökenli ve küresel olma sınavını geçemezler. Kültürler-Arası çalışmalar, bu tür meselelerde ileriye doğru atılmış çok büyük bir adımdır. Ancak birleştirilmiş coğrafi ve kültürler arası yaklaşım, ilave, gerekli bir adımdır, ve bundan sonraki bütün davranış teorilerini, çeşitli tarihi, göç, kültürel-temas, ve çevresel ortam gerçeklerine atıfta bulunmaya zorlar.
4. Onbeş değişken şunlardı : Kadının Evlilik Öncesi Cinsellik Tabusu, Ergen Erkek Çocuklarının Ayrılması, Erkek Cinsel Organ Yaralama-Sakatlamaları, Başlık Parası, Aile Örgütlenmesi, Ayrılık Sonrası Seks Tabusu, Evlilikte İkamet, Akriba Gruplarının Belirli Özellikleri, Soy, Toprak Mirası, Taşınabilir Varlık Mirası, Yüksek Tanrı, Sınıf Tabakalaşması, ve Kölelik

5. Benim çalışmam, ancak akademisyenlerin daha önceki başarılı çalışmaları ile mümkün olabilmıştır. Reich'in çalışması yanında, iklim ve çevresel değişimlerle ilgili fikirlerim büyük ölçüde şu çalışmalardan esinlenmiştir : Bell (1971), Gimbutas (1965), Huntington (1907, 1911), Stone (1976) and Velikovsky (1950, 1984), ne var ki burada sunulan sonuçlar ve haritalar hakkındaki bütün sorumluluk bana aittir.

6. Bu buluş, Yeni Dünya'nın bütün halklarının buzul çağında, MÖ 10.000'den önce Bering Boğazını aşarak Amerikaya geldikleri iddiasına meydan okumaktadır. Eğer ataerkillik Yeni Dünyaya bu zamanda taşınmış idiye, o zaman daha homojen dağılırdı. Kolomb öncesi temasları içeren bilgilerin miktarı ve kalitesi son yıllarda büyük ölçüde artmıştır. Bunların bir özeti için bkz. Bölüm 7, DeMeo, 1986.

BAHSİ GEÇEN REFERANSLAR

Aykroyd, W. 1974. *The Conquest of Famine*. London: Chatto & Windus.

Bell, B. 1971. "The Dark Ages in Ancient History, 1: The First Dark Age in Egypt". *American J. Archaeology*. 75:1-26.

Budyko, M.I. 1958. *The Heat Balance of the Earth's Surface*. N.A. Stepanova, trs. Washington, DC: US Dept. of Commerce.

Brandt, P. 1974. *Sexual Life in Ancient Greece*. NY: AMS Press.

Bullough, V. 1976. *Sexual Variance in Society and History*. NY: J. Wiley.

Cahill, K. 1982. *Famine*. Maryknoll, NY: Orbis Books.

DeMeo, J. 1980. "Cross Cultural Studies as a Tool in Geographic Research". AAG Program Abstracts, Louisville, 1980 Washington, DC Association of American Geographers. Annual Meeting. p.167.

DeMeo, J. 1985. "Archaeological/Historical Reconstruction of Late Quaternary Environmental and Cultural Changes in Saharasia." Unpublished Monograph, Geography Department, University of Kansas.

DeMeo, J. 1986. *On the Origins and Diffusion of Patrism: The Saharasian Connection*. Dissertation. University of Kansas Geography Department. (Revised version now published as [Saharasia: The 4000 BCE Origins of Child Abuse, Sex-Repression, Warfare and Social Violence, In the Deserts of the Old World](#), Natural Energy Works, Ashland, Oregon, 1998.)

DeMeo, J. 1987. "Desertification and the Origins of Armoring, Part 1", *Journal of Orgonomy*. 21(2):185-213.

DeMeo, J. 1988. "Desertification and the Origins of Armoring, Parts 2 & 3", *Journal of Orgonomy*. 22(1):185-213 & 22(2):268-289.

Dingwall, E.J. 1931. *Artificial Cranial Deformation*. London: J. Bale, Sons, & Danielson, Ltd.

Eisler, R. 1987a. *The Chalice and the Blade*. San Francisco: Harper & Row.

Eisler, R. 1987b. "Woman, Man, and the Evolution of Social Structure." *World Futures*. 23(1):79-92.

- Elwin, V. 1947. *The Muria and their Ghotul*. Calcutta: Oxford U. Press.
- Elwin, V. 1968. *The Kingdom of the Young*. Bombay: Oxford U. Press.
- Fisher, H. 1982. *The Sex Contract: The Evolution of Human Behavior*. NY: William Morrow.
- Gage, M. 1980. *J. Woman, Church & State*. Watertown, MA: Persephone Press.
- Garcia, R. 1981. *Nature Pleads Not Guilty*, Vol. 1 of the *Drought and Man* series. IFIAS Project. NY: Pergamon Press.
- Garcia, R. & Escudero, J. 1982. *The Constant Catastrophe: Malnutrition, Famines, and Drought*, Vol. 2 of the *Drought and Man* series. IFIAS Project. NY: Pergamon Press.
- Gimbutas, M. 1965. *Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe*. The Hague: Mouton.
- Gimbutas, M. 1977. "The First Wave of Eurasian Steppe Pastoralists into Copper Age Europe". *Journal of Indo-European Studies*, 5(4), Winter.
- Gimbutas, M. 1982. *The Goddesses and Gods of Old Europe*. Berkeley: U. of California Press.
- Gorer, G. & Rickman, J. 1962. *The People of Great Russia: A Psychological Study*. NY: W.W. Norton.
- Hallet, J.P. & Relle, A. 1973. *Pygmy Kitabu*. NY: Random House.
- Hare, K. 1977. "Connections Between Climate and Desertification". *Environmental Conservation*. 4(2):81-90.
- Hodin, M. 1937. *A History of Modern Morals*. NY: AMS Press.
- Hosken, F. 1979. *Hosken Report on Genital and Sexual Mutilation of Females*, 2nd Ed., Lexington, MA: Women's International Network News.
- Huntington, E. 1907. *The Pulse of Asia*. NY: Houghton-Mifflin.
- Huntington, E. 1911. *Palestine and its Transformation*. NY: Houghton-Mifflin.
- Jordan, T & Rowntree, L. 1979. *The Human Mosaic*. NY: Harper & Row. p.187.
- Kiefer, O. 1951. *Sexual life in Ancient Rome*. NY: Barnes & Nobel.
- Klaus, M.H. & Kennell, J.H. 1976. *Maternal-Infant Bonding: The Impact of Early Separation or Loss on Family Development*. St. Louis: C.V. Mosby.
- LeBoyer, F. 1975. *Birth Without Violence*. NY: Alfred Knopf.
- Levy, H.S. 1971. *Sex, Love, and the Japanese*. Washington, DC: Warm-Soft Village Press.
- Lewinsohn, R. 1958. *A History of Sexual Customs*. NY: Harper Bros.
- Malinowski, B. 1927. *Sex and Repression in Savage Society*. London: Humanities Press.
- Malinowski, B. 1932. *The Sexual Life of Savages*. London: Routledge & Keegan Paul.
- Mantegazza, P. 1935. *The Sexual Relations of Mankind*. NY: Eugenics Press.
- May, G. 1930. *Social Control of Sex Expression*. London: George Allen & Unwin.

Montagu, A. 1945. "Infibulation and Defibulation in the Old and New Worlds". *Am. Anthropologist*, 47:464-7.

Montagu, A. "Ritual Mutilation Among Primitive Peoples". *CibaSymposium*. pp.421-36, October.

Montagu, A. 1971. *Touching: The Human Significance of the Skin*. NY: Columbia U. Press.

Murdock, G.P. 1967. *Ethnographic Atlas*. U. Pittsburgh Press.

Pitcher, D.E. 1972. *An Historical Geography of the Ottoman Empire*. Leiden: E.J. Brill. Map V.

Prescott, J. 1975. "Body Pleasure and the Origins of Violence". *Bulletin of Atomic Scientists*. November, pp.10-20.

Prescott, J., Read, M. & Coursin, D. 1975. *Brain Function and Malnutrition*. NY: J. Wiley & Sons.

Reich, W. 1935. *The Invasion of Compulsory Sex-Morality*. 3rd Edition. NY: Farrar, Straus & Giroux edition. 1971.

Reich, W. 1942. *Function of the Orgasm*. NY: Farrar, Straus & Giroux edition. 1973.

Reich, W. 1945. *The Sexual Revolution*. 3rd Edition. NY: Octagon Books edition. 1973.

Reich, W. 1947. *The Mass Psychology of Fascism*. 3rd Edition. NY: Farrar, Straus & Giroux edition. 1970.

Reich, W. 1949. *Character Analysis*. 3rd Edition. NY: Farrar, Straus & Giroux edition. 1971.

Reich, W. 1953. *People in Trouble*. NY: Farrar, Straus & Giroux edition. 1976.

Reich, W. 1967. *Reich Speaks of Freud*. NY: Farrar, Straus & Giroux.

Reich, W. 1983. *Children of the Future*. NY: Farrar, Straus & Giroux.

Stewart, D. & Stewart, L. 1978a. *Safe Alternatives in Childbirth*. Chapel Hill, NC: NAPSAC.

Stewart, D. & Stewart, L. 1978b. *21st Century Obstetrics Now! Vols. 1 & 2*. Chapel Hill, NC: NAPSAC.

Stone, M. 1976. *When God Was a Woman*. NY: Dial.

Sorokin, P. 1975. *Hunger as a Factor in Human Affairs*. Gainesville: Univ. Florida Press.

Tannahill, R. 1980. *Sex in History*. NY: Stein & Day.

Taylor, G.R. 1953. *Sex in History*. London: Thames & Hudson.

Turnbull, C. 1961. *The Forest People*. NY: Simon & Schuster.

Turnbull, C. 1972. *The Mountain People*. NY: Simon & Schuster.

Van Gulik, R. 1961. *Sexual Life in Ancient China*. Leiden: E.J. Brill.

Velikovsky, I. 1950. *Worlds in Collision*. NY: Macmillan.

Velikovsky, I. 1984. *Mankind in Amnesia*. NY: Doubleday.